

Sananselitystä

Sananselityksissä edetään tällä kertaa 1. paastonajan sunnuntaista 14.2. Marian ilmestyspäivään 13.3.

Kirjoittajina ovat **Santeri Marjokorpi** (Jeesuksen ja kristityn uskonnolliset kiusaukset sivulta 59 alkaen), **Tapio Pokka** (Kaikkien kansojen vapahtaja, s. 60), **Reijo Huuskonen** (Manaajaa väkevämpi, s. 62), **Arno toivainen** (Elämän leipä s. 62) ja **Pekka Heiskanen** (Jumalalle ei mikään ole mahdotonta s. 64).

Jeesuksen ja kristityn uskonnolliset kiusaukset

MATT. 4:1–11

1. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 14.2.

Jeesuksen julkinen toiminta heti hänen kasteensa jälkeen alkaa yllättävästi kertomuksella Jeesuksen kiusauksista. Kiusaukset voi hyvin kääntää myöskin koettelemuksiksi. Jeesus antautui kaikkiin niihin koetuksiin ja vaaroihin, joita inhimillinen elämä pitää sisällään. Näin hän osoittautui todelliseksi ihmiseksi ja messiaaksi, joka ymmärtää niitä, joita hän on tullut pelastamaan kuten Heparalaiskirjeen kirjoittaja pariinkin otteeseen muistuttaa (Hepr. 2:17-18; 4:15).

Lutherin kerrotaan sanoneen, että ihmistä kiusaavat nuorena seksuaalisen elämän synnit, keski-ikäisenä raha sekä valta ja vanhana omavanhurskauden kiusaus. Nämä tutut kiusaukset liittyvät osin myös Jeesuksen kiusauksiin, mutta näkisin, että Jeesuksen kohdalla kiusaukset ovat myös jotain, mihin me kristityt voimme kollektiivina eli kirkkona langeta. Jeesuksen kiusauksia on kolme, ja nimitän niitä nälän, uskonnon ja vallan kiusauksiksi.

Nykyajan ihmiselle ja kristityllekään yksikään näistä kiusauksista ei todennäköisesti vaikuta kiusaukselta vaan suurelta mahdollisuudelta tai jopa ihanteelta, johon olisi ilman muuta tartuttava. Eikö olisi hienoa, jos kristittyinä pystyisimme poistamaan maailman nälän leiviksi muuttuneilla kivillä? Eikö olisi mahtavaa, jos Jumala ilmaisisi itsensä suurin ihmeinä, joista ei jäisi epäselvyyttä? Eikö olisi upeaa, jos Kristus ja hänen seuraajansa omistaisivat kaikki maailman valtakunnat ja niiden rikkauudet? Silloin Jumalan valtakunta olisi todella laskeutunut maan päälle ja Jumala todella näyttäisi voimansa ja kunniansa. Jos näin kävisi, se olisi kristikunnan voitto ja valtava evankelioimisen mahdollisuus. Varmasti silloin jokainen

oppisi tuntemaan Herran. Ihmisinä helposti ajattelemme näin, mutta Jeesukselle tällaiset ”mahdollisuudet” olivat torjuttavia kiusauksia.

Kaikissa kiusauksissa on kyse siitä, minkä roolin Jumala ihmisen elämässä lopulta saa. Aina on vaarana se, että Jumalasta tulee jotain toissijaista, joka jää syrjään arkisen elämän huolien alle tai vallitsevien realiteettien puristukseen. Kirkolla on kaikkina aikoina kiusauksena kiinnittää ensisijainen huomionsa Jumalan sijaan poliittis-ekonomiseen todellisuuteen ja maailmanparantamiseen, mutta menettää huomionsa kuolleesta ja ylösnousseesta Kristuksesta.

Ensimmäisessä nälän kiusauksessa kiusaaja kehottaa Jeesusta muuttamaan kivet leiviksi. Sekä nälän kiusauksessa että seuraavassa uskonnon kiusauksessa paholainen vetoaa Jeesukseen sanoen, että ”jos kerran olet Jumalan poika”. Jumalaa vastustavat voimat vaativat Jumalalta enemmän kuin mitä hän on jo tehnyt. Jumalan pojan pitäisi pystyä poistamaan maailmasta nälkä ja ilmaista itsensä maailmalle selkeällä ihmeellä. Kaiken pitäisi olla näkyvää ja mitattavaa. Jeesus ei tähän vaatimukseen suostu. Näkyvän todellisuuden sijaan ensisijaista on näkymätön, hengellinen todellisuus – suhde Jumalaan – ja sen jälkeen tulevat vasta ihmiselämän fyysiset tarpeet. Meidän ei tulisi mitata pelastusta aineellisen vaan hengellisen todellisuuden mittareilla. Kristus tuli maailmaan poistamaan ihmiskunnan hengellisen nälän, ei fyysistä nälkää.

Toisessa uskonnon kiusauksessa paholainen pyytää Jeesusta heittäytymään alas temppelimuurin harjalta. Talmudin mukaan messias ilmestyisi Jerusalemiin ja tekisi temppelinharjalla julkisen ihmeen, josta hänet julkisesti tunnistettaisiin luvatuksi messiaaksi. Haluaisimme niin helposti kristinuskosta voiman ja ihmeiden uskonnon, joka ei jätä mitään epäselväksi.

Jeesus ei näitä vaatimuksia hyväksy, koska ilman kärsimystä ja kuolemaa hänen todellinen messiaanisuutensa ei tule esiin. Kristus syöksyi temppeleluurin si- jaan korkealta taivaasta maahan ihmiseksi ja lopulta kuolemaan. Hän teki vuoksemme paljon suuremman hypyn kuin näytösluonteisen tempauksen Jerusalemin temppelein muurilla. Ihmeiden metsästyksen sijaan Jeesus on lähtökohtaisesti löydettävissä sanassa ja sakramenteissa. Juuri sanalla Jeesus myös joka kerta vastasi näihin paholaisen kiusauksiin.

Kolmannessa kiusauksessa paholainen lupasi antaa Kristukselle kaikki valtakunnat ja niiden loiston pientä polvistumista vastaan. Tästä käy selväksi, että Saatana on tämän maailman jumala, joka omistaa vallan ja rikkauden. Jeesuksen kuninkuus ei kuitenkaan ole tästä maailmasta. Hän ei ota vastaan kuninkuutta tämän maailman ruhtinaalta vaan Isältä. Jeesuksella on valta hänen ylösnousemuksensa seurauksena, jota ovat edeltäneet risti ja kuolema. Siksi Kristuksen valtakunnalla ei ole samanlaista loistoa ja kirkkautta kuin tämän maailman ruhtinaan valtakunnilla. Se vaikuttaa tämän maailman valtakuntien vierellä pieneltä, heikolta ja puristuksissa olevalta. Siksi olisi suuri kiusaus pönkittää kristinuskon sanomaa ja voimaa maallisen vallan keinoin. Tälle tielle Kristus ei kuitenkaan lähde.

Haluaisimme tehdä kristinuskosta merkittävän poliittis-ekonomisen toimijan, joka tyydyttäisi ihmisen fyysiset tarpeet, tarjoaisi selviä merkkejä ja uskonnollisia kokemuksia sekä omistaisi vallan maan päällä. Tämä ihannekuva uskonnosta on suuri kiusaus, joka on Jeesuksen jalanjäljissä torjuttava. Uskonnollisten harhakuvien sijaan Jeesus paljastaa itsessään todellisen Jumalan. ●

Santeri Marjokorpi
TM, opettaja
Suomen Raamattuopisto

Kaikkien kansojen Vapahtaja

MATT. 15:21–28

2. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 21.2.

Matteuksen evankeliumin kertomus kanaanilaisen pakananaisen ja Jeesuksen kohtaamisesta on yksi Raamatun hämentävimmistä katkelmista.

On vaikeaa käsittää, miksi Jeesus suhtautuisi niin kylmästi, epäkohteliaasti, suorastaan julmasti naiseen, joka tulee pyytämään apua tyttärensä hätään. Siksikö, että kyseessä on nainen? Ei! Jeesushan rikkoi oman aikansa juutalaisuuden tabuja ja kohteli naisia vähintäänkin yhdenvertaisesti. Siksikö, että oltiin ulkomailla ja kyseessä oli ei-juutalainen, pakana? Ei! Jeesus ei ollut aiemmin kieltänyt apuaan pakanoiltakaan. Siksikö, että nainen ei uskonut häneen? Ei! Jeesus antoi kohtaamisen aikana tunnustuksen naisen ”suuresta” uskosta, minkä hän epäilemättä näki naisen sydämessä jo tämän kohtaamisen alussa.

Yritämme pelastaa Jeesuksen maineen: Töykeyteen täytyy olla jokin järkevä syy tai hyvä tarkoitus! Ehkä julkisuuskuva uhkaava kupru voidaan selittää parhain päin: Sen ajan kulttuurin tapa? Ehkä ”koiranpenikka” ei ollutkaan niin alentava nimitys... Kenties Jeesuksella oli mielessään lemmikki-Puppe... Ehkä Jeesuksella oli vain huono päivä? Väsymys?

Useimmin kuultava selitys on, että Jeesus halusi koetella kanaanilaisnaisen uskoa. Hän tarkoituksella näytteli kovanahkaista ja vasta sitten, kun nainen oli osoittanut uskonsa epätoivoisen peräänantamattomuuden, päästi tämän piinasta: Testi läpäisty – hieno suoritus! Saat palkinnoksi sen, mitä toivot, eli tyttäresi paranee. Tällaiseen tulkintaan suuntaa ajatuksiamme kirkkovuoden virallinen teema, ”Rukous ja usko” sekä aiempi ”Hellittämätön usko”. Uskon kuitenkin, että tämä selitys ei osu oikeaan. ●

Maineikas brittieksegeetti **R. T. France** (*The Gospel According to Matthew*) ja kanadalainen missiologi **Don Richardson** (*Iankaikkisuus heidän sydämessään*) hahmottelevat Jeesuksen, kanaanilaisen naisen ja opetuslasten kohtaamiselle selitysavaimen, joka mielestäni kauniilla tavalla asettaa kertomuksen teologisesti samaan linjaan Matteuksen koko evankeliumin ja Uuden testamentin, itse asiassa koko Raamatun kanssa. Pääkysymys, johon kohtaaminen vastaa, on: Onko Jeesus kaikille kansoille tarkoitettu luvattu Messias ja Vapahtaja.

Sekä France että Richardson esittävät, että Jeesus sanoo tyylyltä kuulostavat sanat ”pilke silmäkulmassa” tai ”kieli poskella”. Hänen tarkoituksensa ei ole ravistella ja raflata hädässä olevaa pakananaista vaan opetuslapsia ja heidän käsityksiään!

Raamatunselittäjät onnastelevat, että Jeesus on kohdannut naisen ”jeesusmaisella” lämmöllä, säällillä ja rakkaudella, ja nainen on siinä tilanteessa tämän ymmärtänyt, kenties katsekontaktista, silmän pilkkeestä tms. Opetuslapset sen sijaan edustavat vielä perinteistä juutalaista puhtauskäsitystä ja suhtautumista pakanoihin. Kohtaaminen sijoittuukin Matteuksessa kiivaan keskustelun yhteyteen perinnäissäännöistä, ihmisten puhtaudesta ja saastaisuudesta.

Hieman dramatisoituna kohtaaminen näyttäytyy tällaisena:

Opetuslapset toteavat matkaseurueensa joutuneen pakananaisen häiriköinnin kohteeksi. Hänestä olisi syytä päästä pikaisesti eroon. Miten? Ehkä Jeesus häätää hänet pois. Tai kenties Jeesus vähäeleisesti auttaa häntä ja meluaminen loppuu. Kuitenkin Jeesus jatkaa matkaa näennäisesti kiinnittämättä naiseen mitään huomiota. Hyvä, toisaalta näinhän pakanoihin kuuluu suhtautuakin! Heillä ei ole oikeutta tulla Jumalan kansan joukkoon. He ovat ilmaa Jumalalle. Jeesuksella on ai-

van riittävästi tekemistä Jumalan kansan keskuudessa.

Jeesus tietää, mitä opetuslasten sydämessä liikkuu. Heidän asenteensa kokee myös kanaanilainen nainen. Ehkä tässä Jeesuksen ja naisen katseet ja sydämet kohtaavat. Pilke silmäkulmassa Jeesus sanoo - opetuslapsille suunnaten - julki sen, mitä nämä ajattelevat: ”Ei minua ole lähetetty muita kuin Israelin kadonneita lampaita varten”. Opetuslapset nyökkäivät. He eivät hoksaa, että Jeesus vedättää heitä; Jeesus nimittäin puhuu aivan vastoin sitä, mitä on heille aiemmin opettanut. Nainen tulee Jeesuksen lähelle. Jeesus jatkaa vedätystä – pilke silmäkulmassa – mutta opetuslapset eivät vielääkään huomaa sitä. Nainenpa huomaa ja keskustelussa koirista hän on jo juonessa mukana tietäen, että tämä Jeesus on hänen puolellaan. Opetuslapset sen sijaan ovat kysymysmerkkeinä, sillä vaikka Jeesuksen puhe istuukin heidän järkeensä, siinä samalla kuuluu pahasti fariseusten kaike. Lopputulos, ja varsinkin naisen suuren uskon ylistäminen, saa heidät entistä enemmän hämilleen.

Olemme saaneet havainto-opetuksen Jeesuksen pedagogiikasta. Tämä on hänen tapansa syventää opetusta siitä, että hänet on todellakin tarkoitettu maailman kaikille kansoille Vapahtajaksi, niin juutalaisille kuin pakanoille. **Martin Goldsmith** (*Matthew & Mission*) toteaa, että käsillä oleva kohtaaminen on koko Matteuksen evankeliumin sanoman ytimessä. Se vahvistaa itämaan viisaiden vierailun, roomalaisen sotilaan tunnustuksen (27:54) sekä lähetyksäkäskyn kanssa Raamatun sanomaa: Kaikki pakanat, tervetuloa Jeesuksen luo, joka on tosi Jumala ja maailman Vapahtaja! ●

Tapio Pokka

Pastori, DI

Lähetysyhdistys Kylväjän työaluevastaava / aluekoordinaattori

Manaajaa väkevämpi

LUUK. 11: 14–26

3. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 28.2.

Opiskeluaikanani ilmestyi pieni kirjanen *Manaajaa väkevämpi*. Siinä otettiin kantaa silloin levityksessä olevaan elokuvaan *Manaaja*. Samoihin aikoihin Suomessa vieraili saksalainen teologin tohtori **Kurt Koch**. Häneltä suomennettiin useita henkivaltoihin liittyviä, sielunhoitokokemuksista ammentavia kirjoja, tunnetuimpana *Onko paholainen olemassa?*

Kiinnostus yliluonnollisiin asioihin ei ole noista ajoista vähentynyt, päinvastoin. Horoskoopipalstat, selvännäkijäpalstat ja vastaavat kuuluvat lehtien vakiosisältöön, lisäksi kirjallisuus ja elokuvat, rooli- ja videopelit vyöryttävät kauhua ja okkultiikkaa. Ja yleensä uutuuden on räjäytettävä tajuntaan entistä järjestyttävää.

Kolmantena paastonajan sunnuntaina Jeesuksesta puhutaan pahan vallan voittajana. Ensimmäisen vuosikerran Jeesus ja Belsebul –perikoopin ovat tallentaneet kaikki synoptikot (Matt. 12:22–30; Mark. 3:20–29). Kansa hämmästelee, että vain Daavidin Poika voi ajaa saastaisia henkiä pois ihmisistä (Matt.) Jeesuksen omaiset katsovat hänen olevan pois tolaltaan (Mark.) Mutta fariseukset ja kirjanoppiineet väittävät hänen harjoittavan suorastaan mustaa magiaa, ajavan riivaajia pähölahaisen avulla.

Belsebul oli alun perin filistealaisten jumala (2. Kun 1:2–16). Juutalaiset antoivat sille pilkallisen nimen ”Kärpästen herra”. Oikea käänös lienee ”korkean paikan herra”; baalit asustivat uskomusten mukaan vuorilla. Juutalaisille Belsebul tarkoitti itse Saatanaa.

Jeesus vastaa syytöksiin kertomalla itsensä kanssa riitautuvasta valtakunnasta. Luukas on jo aiemmin viitannut henkien ulosajajaan myönteisessä sävyssä (9:49–

50). Jos Jeesuksen tuomitsijat leimaavat tämän Paholaisen työksi, he itse asiassa syyttävät itseään. Jeesuksen jatkoperustelu ”Jumalan sormesta” liittyy Egyptin kolmanteen vitsaukseen, jossa kärpästen tai syöpäläisten ilmaantuminen sai vastustajat lausumaan: ”Yksin Jumalan sormi voi tehdä tämän.” (2. Moos. 8:15).

Saatana ei suosiolla luovu omastaan, vaikka se tosiasiansa onkin ryöstösaalista. Vain vielä väkevämpi voi sen tehdä. Jeesuksen tulo maailmaan ja hänen ristinsä oli se hyökkäys, jolla pahan valta voitetaan. ”Se näyttää olevan vielä voitolla tänään ja huomenna, mutta ei enää kolmantena päivänä. Kristuksen ylösnousemus on pahan vallan päättymisen sinetti.” (Erkki Ranta).

Tekstimme loppupuolella on sielunhoidollisesti kipeä kohta pahojen henkien paluusta ja paatumuksesta, mistä esim. Pietari ja Heprealaiskirje puhuvat (2. Piet. 2:20; Hepr. 6:4–6). Kohdat kertovat vakavaa kieltä kerran siivotusta huoneesta, mutta sitten kuitenkin omaan vauraansa jääneestä. Ihminen itsessään on aina alakynnessä Paholaista vastaan. Pyhän vanha otsikko ”Oculi” (Ps. 25:15) kertoo avun suunnan: ”Minun silmäni katsovat alati Herraan, hän päästää minut ansasta.”

Tänä sunnuntaina on hyvä muistuttaa C. S. Lewisin hyvästä neuvosta. Ei tule sivuuttaa puhetta henkivalloista, koska ne ovat todellisuutta. Mutta ei tule myöskään ylenmääräisesti kiinnostua ja askaroida niiden kanssa. Lapsillemme ja nuorillemme velhot, noidat ja muut pimeyden voimat ovat kulttuurissamme jo valitettavan tuttua tavaraa. Tilalle tulisi osoittaa ja antaa tervettä fantasiaa. ●

Reijo Huuskonen

Raamattuopiston
vararehtorin
tehtävästä eläkkeelle
jäänyt rovasti

Elämän leipä

JOH. 6:1–15

4. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 6.3.

Mottona päivän tekstiin voisi olla virren sana ”ken ei tunne haavojasi, ei hän ole seuraajasi”.

Ruokkimisihme on kerrottu kaikissa neljässä evankeliumissa. Erot eri evankeliumeiden välillä ovat sovitettavissa toisiinsa. Niillä on selkeästi yhteinen historiallinen pohja. Johannes ei toisista poiketen kuvaa lainkaan tilanteeseen liittynyttä Jeesuksen opetus- ja parantamistoimintaa, vaan siirtyy suoraan opetuslasten ja Jeesuksen väliseen suuren ihmisjoukon ruokailua koskevaan kysymykseen ja itse ruokailuun sekä sen jälkiseurauksiin. Toisista evankeliumeista puolestaan puuttuu maininta pojasta (tai orjasta, paidarion), jonka eväitä viisi ohraleipää (ohra oli lähinnä karjalle tarkoitettua viljaa) ja kaksi pikkukalaa olivat.

Liberaali raamatunselitys on tahtonut järjeistää ihmeen pojan esimerkin johdosta tapahtuneeksi ihmisten itsekkyyden murtumista ja eväitten jakelua koskevaksi asiaksi. Ihmevän sekin olisi, mutta ei luonteeltaan yliluonnollinen, jollaiseksi evankeliumit asian esittävät. Jotkut Jeesuksen ihmeteosta ehkä olivat sellaisia, että se, mikä tapahtui, oli luonnollista, mutta harvinaista. Tällöin ihme on siinä, että se tapahtuu juuri oikealla hetkellä ja Jeesuksen tarkoituksella aikaansaamana. Suurin osa niistä on kuitenkin sellaisia, joissa luonnon mekanismiin kuuluvat lait murtuvat, ja jotka siten ovat selitettävissä vain luonnonlakien asettajan omalla asioihin puuttumisena ja poikkeuksena luonnon normaaliin järjestykseen. Itse luominen aikojen alussa, vaikka sen kulku alkuräjähdyksineen on tutkittavissa ja selitettävissä, oli ensimmäinen ja suurin kaikista ihmeistä. Jumala loi ex nihilo, tyhjää. Ensin ei ollut mitään ja sitten yhtäkkiä

oli jotakin, mistä kehitys lähti liikkeelle.

Kaikki evankeliumeiden ihmeet ovat uuden luomista jo olemassa olevasta. Oli vähän leipää ja kalaa, ja Jeesuksen ihmeellisissä käsissä tuo olemassa oleva enentyi määrällisesti suunnattoman moninkertaiseksi. Yhden ihmisen ruoka riitti mahdollisesti noin kahdellekymmenelle tuhannelle, ja vielä tähteiden määrä oli monikymmenkertainen alkuperäiseen ruokaan verraten.

Ihmeiden tarkoitus on kahtalainen. Ensiksi niissä on kysymys avusta, jonka ihmistä rakastava ja hänen elämästään välittävä Jumala meille antaa. Mutta toiseksi ne tähtävät ihmisen sydämessä tapahtuvaan uskon ja luottamuksen syntymiseen; ensin siihen, että Jeesus on Jumalan Poika ja toiseksi siihen, että Hän tuli maailmaan meitä varten.

Nämä tarkoitukset toteutuivat. Jo aikaisemmin koettu ja nähty oli vaikuttanut uskoa. Ja tämä lähetti ihmiset liikkeelle maitse kiertäen järven vastarannalle paikkaan, johon Jeesus opetuslapsineen kulki veneellä lepäämään työn rasituksesta. Ruokkimisihme (sekä sairaiden parantaminen ja opetuspuhe) kasvattivat ja vahvistivat tätä uskoa: ”Tämä on se profeetta.” Käsite, jota kansa käytti, viittasi Mooseksen kautta saatuun lupaukseen Mooseksen kaltaisesta profeetasta, jonka Jumala antaa nousta kansansa keskuudesta, joka puhuu Jumalan hänelle antaman sanoman (5 Moos 18:15, 18). Tilanne johti vielä eteenpäin: Väkijoukko tahtoi siepata (arpadsoo) Jeesuksen ja korottaa hänet kuninkaaksi. Jeesus kuitenkin torjui tämän ja vetäytyi vuorelle lähettäen paitsi kansanjoukon myös opetuslapsensa takaisin järven toiselle puolelle.

Jeesus oli sekä profeetta että kuningas. Profeettana hän julisti Mooseksen ennustuksen mukaan Jumalan tahdon ihmisille. Kuningaana hänellä oli hallintavalta, mutta se ei ollut maallinen. Sama kysymyksenasettelu tuli käsittelyyn myö-

hemmin Pontius Pilatuksen edessä. Vaikka kansanjoukko oli saanut vastaanottaa Jeesuksen sanomaa ja ihmeitä ja usko oli syntynyt ja kasvanut heissä, eivät he vielä ymmärtäneet Jeesuksen persoonan ja työn ydintä, sen kolmatta ulottuvuutta. Hän oli myös ylimmäinen pappi, joka hoiti sovituksen virkaa. Hän antoi uhrin sovitukseen meidät Jumalan edessä ja lunastukseen meidät synnistä ja johtaakseen meidät anteeksisaaneina elämään Jumalan yhteydessä tässä ja ikuisessa elämässä. Vasta tämän ymmärtäminen on Jeesuksen todellisinta ymmärtämistä ja samalla lopullinen päämäärämme. On hätkähdyttävää, että ihminen voi elää sellaisessa suhteessa Jeesuksen, että hän ottaa tietoisesti vastaan hänen apuaan ja lahjojaan, kunniotta ja ihailee häntä tahtoen myös antaa hänelle johtamisen vallan elämässään, mutta ei vielä ymmärrä asioiden ydintä ja on siksi sisäisesti vieras hänelle. Johanneksen evankeliumin kuudennen luvun jatko, järven toisella puolella tapahtuva kiivas väittely, kertoo tästä. Kun Jeesus vie eteenpäin ja johtaa sovituksen sanoman tuntemiseen, monet ihmisistä, jopa jotkut opetuslapsistakin, kääntyvät hänen luotaan pois. ●

Arno Toivanen
Iisalmen eläkkeellä
oleva kirkkoherra

Jumalalle ei mikään ole mahdotonta

LUUK 1:26–38

MARIAN ILMESTYSPÄIVÄ 13.3.

I

Marian päivän evankeliumi Luuk 1:26-38 kertoo Raamatun suurimmasta ihmeestä: Jumala ottaa itseensä ihmisyyden. Syntyy samassa persoonassa Jumala ja ihminen neitsyt Mariasta ja Pyhästä Hengestä. Jumala syntyy ihmislapseksi, että me voisimme syntyä Jumalan lapsiksi.

”Kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa” (Gal 4:4). Jumalan kello käy tarkasti pelastushistoriassa ja meidän elämässämme, vaikka joskus tuntuisi, että Hän viipyy liian kauan. Hän on tapahtumien ohjaksissa ja pitäen kaiken hallinnassaan. Erityisesti Jeesuksen lapsuuskertomuksia leimaa se, että aika säännöllisesti ”täyttyy” (1:56-57,80; 2:21-22,39, 40, 41-42,52). Evankeliumi tahtoo meidän huomaavan, että kaikki tapahtuu päivälleen ja hetkelleen Jumalan ajastamassa ajassa.

Kun Jumalan ”viimeinen aika” (Hepr 1:2) Jeesuksessa koittaa, Hänen toimintastrategiansa on hämmästyttävä. Hän valitsee Poikansa tieksi ihmisyyteen nuoren, köyhän maalaistytön peräkyhältä. Kaikki-valtiaan keinot näyttävät kovin pehmoisilta pahan vallan voittamiseen. Ihmiset olisivat tehneet toisin. Mutta Hän toteuttaa suunnitelmassaan järkähtämätöntä armopäätöstään, jonka on ottanut pois ihmillisen päätännän ja arvioinnin ulottuvilta. Maria saa Jumalan erityisen armon ja valinnan (1:28,30).

Marian neitsyyttä evankeliumi korostaa kahdesti alleviivaten Jeesuksen syntymän ihmeellisyyttä. Juutalaisessa perinteessä tyttö tavallisesti kihlautui 13. ikävuodellaan ja hänet katsottiin siitä alkaen lain näkökulmasta avioituneeksi. Noin vuoden päästä kihlauksesta pidettiin häät ja tyttö muutti sulhasen kotiin. Toteutettu sukupuolielämä ennen tätä merkitsi syvää loukkausta aviosäätämystä vastaan vakavin seurauksin.

II

Luukas tahtoo opettaa meitä ihmettelämään uskossa Jumalan tekoa kuvatessaan Jeesuksen sikiämistä Pyhästä Hengestä ja neitsyt Mariasta. Hän on tallentanut Vanhan testamentin kieltä enkelin sanoissa Marialle: ”Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut;

sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi”. (KR 1938)

Luukas, joka puhuu kaksoisteoksesaan (Luuk-Apt) paljon Pyhästä Hengestä, ei puhu muualla Pyhän Hengen tulemisesta näin: ”Pyhä Henki tulee päällesi”. Ilmausta käytetään Vanhassa testamentissa Pyhästä Hengestä yhdessä kohdassa Jes 32:15 (Septuaginta), kuvattaessa Hengen tulemistä lopunaikana:

Näin on hamaan siihen asti, kunnes meidän päällemme vuodatetaan Henki korkeudesta. Silloin erämaa muuttuu puutarhaksi, ja puutarha on metsän veroinen. Ja erämaassa asuu oikeus, ja puutarhassa majailee vanhurskaus. Silloin vanhurskauden hedelmä on rauha, vanhurskauden vaikutus lepo ja turvallisuus iankaikkisesti. Ja minun kansani asuu rauhan majoissa, turvallisissa asunnoissa, huolettomissa lepopaikoissa.

Profeetan kuvauksessa autiomaa muuttuu Pyhän Hengen vaikutuksesta hedelmätarhaksi. Syntiinlankeemuksen seurauksenaan tuoma elämän kaikkalainen ”erämaistuminen” alkaa palautua uudelleen kohti alkukotiamme Eedeniä Jumalan yliluonnollisen toiminnan seurauksena. Evankeliumissa tämä samaistuu siihen uuden luomakunnan alkuun, kun Pyhä Henki luo Mariaan Jumalan valtakunnan ja taivaan siemenen syntisen ihmissuvun keskelle.

Toinen Vanhan testamentin (Septuaginta) syvä juuri liittyy evankeliumin samassa jakeessa ilmaukseen ”Korkeimman voima varjoaa sinut”. Sen kautta Maria kokemus rinnastuu dramaattiseen tapahtumaan, jolloin Jumalan läsnäolo kirkkautena ja pilvenä laskeutui valmiin ilmestysmajan päälle, peittäen ja täyttäen sen. Ei kukaan ihminen, Mooseskaan, voinut mennä sinne sisälle:

Sitten pilvi peitti ilmestysmajan, ja Herran kirkkaus täytti asumuksen; eikä Mooses voinut mennä ilmestysmajaan, sillä pilvi oli laskeutunut sen päälle, ja Herran kirkkaus täytti asumuksen (2Moos 40:35).

Jotakin yhtä ihmeellistä tapahtuu Pyhän Hengen yön kautta Marialle ja lopulta meidän hyväksemme.

Nuo kaksi tapahtumaa, Pyhän Hengen toiminta Ilmestysmajassa ja Jeesuksessa, ovat näinkin rinnasteisia: Yhtä vähän kuin Ilmestysmajaa oli mahdotonta ihmisen lähestyä voimme mennä sisälle siihen Jumalan salaisuuteen, kun Henki hedelmöittää munasolun Israelin tyttäressä. Siihen, mitä tapahtuu jää käsityskyvyllämme etäisyys, jonka täyttää joko ihmetys ja palvonta tai epäusko ja torjunta.

Kolmas puhutteleva piirre enkelin puheessa Marialle on Pyhän Hengen ja Jumalan voiman samaistaminen: ”Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut.” Tuossa säkeessä sama asia sanotaan kahdesti eri sanoin (paralleelisesti). Tuloksena on kielellinen ja hengellinen rikkaus. Niinpä huomaamme, että Pyhä Henki = Korkeimman voima, toiminnassaan Mariaa kohtaan. Luukkaan evankeliumissa ja apostolien teoissa kyllä liitetään yhteen Pyhä Henki ja voima, mutta missään muualla niitä ei samaisteta toisiinsa. Mitä se tarkoittaa? Sitä, että Jeesuksen neitseellisessä sikiämisessä tapahtuu suurin Pyhän Hengen voiman osoitus maan päällä. Mutta miten hiljaisesti ja vaatimatomasti tämä valtava ihme tapahtuukaan!

III

Uskonpuhdistaja **Martti Luther** haluaa auttaa meitä Raamatun suurimpaan ihmeeseen saarnallaan:

Kristuksen syntymään liittyvien monien ihmeellisten asioiden joukossa on suuri ihme siinä, että neitsyt Maria uskoo

tämän asian tulevan hänelle tapahtumaan; se on niin suuri ihme, että me emme kyllin voi sitä ihmetellä. Kun enkeli sanoi neitsyelle: ”Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut” (Luuk 1:35), silloin hän ei voinut ymmärtää eikä tuntea sitä, vaan ainoastaan uskoa sen. Siksi Augustinuskin sanoo, että hän on ollut paljoo enemmän armoitettu ja autuaampi siinä, että hän uskon kautta sydämessään synnytti Kristuksen, kuin että hän teki sen lihassa. Tämän ihmeen piti tapahtua ensiksi hänessä. Ellei hän olisi vastaanottanut niitä sanoja, jotka enkeli sanoi hänelle, niin ei yksikään noista muista ihmeistä olisi tapahtunut. Mutta kun sanat

menivät hänen sydämeensä ja tulivat sinne kätkeytyiksi, seurasi muukin heti, ja hänessä tapahtui sellainen muutos, ettei yksikään ihminen voi sitä ajatuksin käsittää... Tämän ihmeen pitää lakkaamatta uudistua meissäkin, jokaisen pitää vastaanottaa tämä lapsi, niin että hän sanoo ja uskoo tämän lapsen omaksensa, niin kuin neitsyt teki, kun hän oli hänet synnyttänyt; jokaisen pitää käyttäytyä niin kuin Kristus olisi syntynyt yksin hänelle. Siltä, joka ei niin vastaanota tätä lasta, on tämä kokonaan hukkaan mennyt. ●

Pekka Heiskanen
Suomen Raamattuopiston
Säätiön julistusjohtaja.